

Михаило Вуџак

**ОБНОВА АРХИТЕКТОНСКИХ СПОМЕНИКА И
КОРИШЋЕЊЕ НОВИХ МАТЕРИЈАЛА**

Садашњи живи развој науке и технике и све брже увођење нових достигнућа у свакодневну праксу, дали су и грађевинској технологији многе нове материјале, од којих се немали број нуди на тржишту, често уз неумерену рекламу, као право решење проблема у конзервацији и обнови споменика градитељства.

При примени тих нових материјала, па и нових материјала "класичног" типа, потребно је, међутим, крајња опрезност, чак и кад се ради о материјалима који су прошли кроз стандардна испитивања и за које произвођач гарантује да одговарају нормама, што често није случај.

Није непознато да уобичајене норме за особине материјала и методе вештачког старења, и поред сталног усавршавања, не одговарају у потпуности ни за свакодневну, стандардну употребу грађевинских материјала, па још мање могу бити ослонац за употребу на споменицима културе, где би захтеви морали бити знатно строжи, где би се морало водити рачуна о компатибилности нових и старих материјала, и нарочито о њиховом понашању и међусобном деловању у току дугих временских периода и под сасвим одређеним условима "живота".

Немали проблем у употреби многих нових материјала представља и неопходност да се при томе испуне често врло стриктни захтеви у погледу припрема подлоге, тачности концентрација, придржавања услова примене, температуре, влажности итд., што све тражи стручност, савесност и дисциплинованост извођача радова и сталну контролу на лицу места.

Да би се избегле бар најгрубље грешке, требало би - поред образовања и пажљивог одабирања радника - разрадити нове методе испитивања материјала и њихових особина при старењу, које би водиле рачуна о свим специфичностима њихове примене на старим конструкцијама и оригиналним материјалима.

С друге стране, потребно је сачувати што потпуније

и прецизније, тачне и контролисане податке о свим примењеним материјалима, а касније пажљиво пратити њихово понашање у току времена, да би се могла извући опште корисна искуства из круцијалног експеримента који, уствари, вршимо на сваком радилишту, тој природној лабораторији за испитивање материјала.

Најзад, не треба никада сметнути с ума да је увек боље спречити но лечити, и да примена здравог разума, а поготово здраве неимарске логике, за коју сами споменици често нуде већ готово и вековима испробане резултате, даје обично најповољнија и најсигурнија, а најчешће и најјефтинија и најтрајнија решења.

